शक्रेणापि समुद्धर्त्तुं कम्पिता साभवत्तदा । रचिता स्कन्धराजस्य धर्षणा प्रभविष्णुना ।
तां कम्पयित्वा भगवान् प्रह्लादमिदमब्रवीत् । पश्य वीर्य्यं कुमारस्य नैतदन्यः करिष्यति ।
सो मृष्यमाणस्तद्वाक्यं समुद्धरणनिश्चितः । जग्राह तां तदा शक्तिं नचैनां स व्यकम्पयत् ।
नादं महान्तं मुक्त्वा स मूर्च्छितो गिरिमूर्द्धनि । विह्वलः प्रापतद्भूमौ हिरण्यकशिपोः सुतः । १२२९
तत्रोत्तरां दिशं गत्वा शैलराजस्य पार्श्वतः । तपोऽतप्यत दुर्द्धर्षं तत्र नित्यं वृषध्वजः ।
पावकेन परिक्षिप्तं दीप्यता यस्य चाश्रमं । आदित्यपर्व्वतं नाम दुर्द्धर्षमकृतात्मभिः ।
न तत्र शक्यते गन्तुं यक्षराक्षसदानवैः । दशयोजनविस्तारमग्निज्वालासमावृतं ।
भगवान् पावकस्तत्र स्वयं तिष्ठति वीर्य्यवान् । सर्व्वान् विघ्नान् प्रशमयन्महादेवस्य धीमतः ।
दिव्यं वर्षसहस्रं हि पादेनैकेन तिष्ठतः । देवान् सन्तापयंस्तत्र महादेवो महाव्रतः । १२२९
ऐन्द्रीन्तु दिशमास्थाय शैलराजस्य धीमतः । विविक्ते पर्व्वततटे पाराशर्य्यो महातपाः ।
वेदानध्यापयामास व्यासः शिष्यान्महातपाः । सुमन्तुञ्च महाभागं वैशम्पायनमेव च ।
जैमिनिञ्च महाप्राज्ञं पैलञ्चापि तपस्विनं । यत्र शिष्यैः परिवृतो व्यासआस्ते महातपाः ।
तमाश्रमपदं रम्यं ददर्श पितुरुत्तमं । आरणेयो विशुद्धात्मा नभसीव दिवाकरः ।
अथ व्यासः परिक्षिप्तं ज्वलन्तमिव पावकं । ददृशे सुतमायान्तं दिवाकरसमप्रभं । १२३०
असक्तमानं वृक्षेषु शैलेषु विषयेषु च । योगयुक्तं महात्मानं यथावाणं गुणच्युतं ।
सोऽभिगम्य पितुः पादावग्रहादरणीसुतः । यथोपयोगं तैश्चापि समागच्छन् महामुनिः ।
ततो निवेदयामास पित्रे सर्व्वमशेषतः । शुकेन जनकराजेन संवादं प्रीतमानसः ।
एवमध्यापयच्छिष्यान् व्यासः पुत्रञ्च वीर्य्यवान् । उवास हिमवत्पृष्ठे पाराशर्य्यो महामुनिः ।
ततः कदाचिच्छिष्यास्ते परिवार्य्यावतस्थिरे । वेदाध्ययनसम्पन्नाः शान्तात्मानो जितेन्द्रियाः । १२३५
वेदेषु निष्ठां सम्प्राप्य साङ्गेष्वपि तपस्विनः । अथोचुस्ते तदा व्यासं शिष्याः प्राञ्जलयो गुरुं ।
॥ शिष्या ऊचुः ॥ महता तेजसा युक्ता यशसा चापि वर्द्धिताः । एकन्त्विदानीमिच्छामो गुरुणानुग्रहं कृतं ।
इति तेषां वचः श्रुत्वा ब्रह्मर्षिस्तानुवाचह । उच्यतामिति तद्वत्सा यदः कार्य्यं प्रियं मया ।
एतद्वाक्यं गुरोः श्रुत्वा शिष्यास्ते हृष्टमानसाः । पुनः प्राञ्जलयो भूत्वा प्रणम्य शिरसा गुरुं ।
ऊचुस्ते सहिता राजन्निदं वचनमुत्तमं । यदि प्रीत उपाध्यायो धन्याः स्मो मुनिसत्तम । १२३०
काङ्क्षामस्तु वयं सर्व्वे वरं दातुं महर्षिणा । षष्ठः शिष्यो न ते ख्यातिं गच्छेदच प्रसीद नः ।
चत्वारस्ते वयं शिष्या गुरुपुत्रश्च पञ्चमः । इह वेदाः प्रतिष्ठेरन्नेष नः काङ्क्षितो वरः ।
शिष्याणां वचनं श्रुत्वा व्यासो वेदार्थतत्त्ववित् । पराशरात्मजो धीमान् परलोकार्थचिन्तकः ।
उवाच शिष्यान् धर्म्मात्मा धर्म्यं नैःश्रेयसंवचः । ब्राह्मणाय सदा देयं ब्रह्मशुश्रूषवे तथा ।
ब्रह्मलोके निवासं यो ध्रुवं समभिकाङ्क्षते । भवन्तो बहुलाः सन्तु वेदो विस्तार्य्यतामयं । १२३५
नाशिष्ये सम्प्रदातव्यो नाव्रते नाकृतात्मनि । एते शिष्यगुणाः सर्व्वे विज्ञातव्या यथार्थतः ।